

POWIATOWE CENTRUM
POMOCY RODZINIE
59-710 BOLESŁAWIEC
pl. marszał. J. Piłsudskiego 2
NIP 612-15-52-492 REGON 230827081

**Sprawozdanie z realizacji
Powiatowego Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych
dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie
z terenu powiatu bolesławieckiego
na lata 2016 – 2020**

za rok 2020

Bolesławiec, czerwiec 2021 r.

Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno - Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na terenie powiatu bolesławieckiego na lata 2016 – 2020 został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XIX/115/16 Rady Powiatu Bolesławieckiego z dnia 31 marca 2016 r. i stanowi tym samym wypełnienie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którym do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonującego na terenie powiatu bolesławieckiego. Zadaniem programu jest uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową. Program jest spójny z ustawodawstwem krajowym oraz dokumentami programowymi o charakterze krajowym, regionalnym i lokalnym:

- *Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020*, przyjętym Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.;
- *Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020*, przyjętym Uchwałą Nr 710/V/15 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2015 r.;
- *Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bolesławieckim na lata 2016 – 2020* przyjętym Uchwałą Nr XXV/150/16 Rady Powiatu Bolesławieckiego z dnia 27 października 2016 r.

Zawartość merytoryczna programu została opracowana zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

Realizatorem Programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy jest Powiat Bolesławiecki za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu, realizującego zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na realizację zadania w 2020 r. PCPR w Bolesławcu otrzymało dotację ze środków rządowych w wysokości **9 250,00 zł**.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzone były przez trenerów spełniających kryteria wyszczególnione ww. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r.

Cele programu.

Podstawowym celem każdego programu korekcyjno-edukacyjnego jest powstrzymanie sprawcy przed dalszym stosowaniem przemocy wobec osoby najbliższej.

Cele programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego określono w *rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne* (Dz. U. Nr 50, poz. 259), wydanym na podstawie art. 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W § 4 rozporządzenia wskazano, że oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu:

- 1) powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 2) rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;
- 3) kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- 4) uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 5) zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- 6) zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
- 6) uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Adresaci programu.

Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych stosowane są wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Mogą to być osoby, które przeszły bądź przechodzą właśnie przez tryby wymiaru sprawiedliwości, jak i osoby, które samodzielnie zgłoszą się do uczestnictwa. Wspomniane rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej przewiduje w § 5, że oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie są kierowane w szczególności do:

- 1) osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- 2) osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii;
- 3) osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Realizacja programu.

- Nabór uczestników do Programu korekcyjno - edukacyjnego prowadzony był przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu. Informacja o prowadzonej rekrutacji przekazana została do Sądu Rejonowego w Bolesławcu, Prokuratury Rejonowej w Bolesławcu, Komendy Powiatowej Policji w Bolesławcu, Ośrodków Pomocy Społecznej i Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu bolesławieckiego, a także organizacji pozarządowych. Informacja o programie była również dostępna na stronie internetowej realizatora programu oraz w lokalnych mediach.
- Do Programu zgłosiło się łącznie **5 osób**; 1 osoba została zwolniona z udziału w programie; 4 osób otrzymało zalecenie kontynuacji udziału w programie w roku następnym.
- Program był realizowany w okresie **od września 2020 r. do grudnia 2020 r.** Obejmował łącznie **70 godzin zajęć**, w tym:
 - 10 godzin zajęć indywidualnych (sesje diagnostyczne kwalifikujące do programu oraz sesje indywidualne dla uczestników zajęć o charakterze konsultacyjnym),
 - 60 godzin zajęć grupowych.
- Zajęcia warsztatowe w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego odbywały się w Centrum Wsparcia Rodziny przy **al. Tysiąclecia 32d/2 w Bolesławcu** w godzinach niekolidujących z grafiką specjalistów świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Założenia programowe.

Zgodnie z w/w Wytycznymi do tworzenia modelowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, zawartość merytoryczna programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oprócz oddziaływań edukacyjnych obejmowała także praktyczne ćwiczenia dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

Zawartość merytoryczna przeprowadzonych zajęć obejmowała następującą tematykę:

- Definicje i rodzaje przemocy – przemoc fizyczna, psychiczna, emocjonalna, ekonomiczna, seksualna; fazy cyklu przemocy.
- Konsekwencje stosowania przemocy w rodzinie – dysfunkcje w życiu rodzinnym i społecznym oraz choroby psychosomatyczne, których źródłem jest przemoc domowa.
- Społeczno-kulturowe źródła i mechanizmy przemocy - powiązania między przemocą a stereotypami dotyczącymi płci i relacji między kobietami i mężczyznami

- oraz rodzicami i dziećmi, realne i wyobrażane różnice między mężczyznami i kobietami, manipulacje i gry interpersonalne, transmisja międzypokoleniowa.
- Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich – potrzeby sprawców dotyczące władzy i kontroli, zaprzeczanie odpowiedzialności za przemoc i obwinianie ofiar, rozróżnianie zachowań agresywnych i asertywnych, rozpoznawanie osobistych postaw związanych z przemocą, uczenie się odpowiedzialności za własne decyzje.
 - Planowanie i rozwijanie samokontroli – mechanizmy agresywnych zachowań, zniekształcenie myślenia i unikanie świadomego wyboru oraz decyzji, przygotowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego agresywnym zachowaniom, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych, ćwiczenie „przerwy na ochłonięcie” jako doraźnej techniki powstrzymywania agresywnych reakcji.
 - Używanie substancji psychoaktywnych a przemoc – rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i narkotyków, specyfika związku między nadużywaniem substancji chemicznych a stosowaniem przemocy (uświadomienie, że alkohol nie jest przyczyną przemocy), zaburzenia życia rodzinnego spowodowane patologicznym stylem życia, rozpoznawanie jak ślady bycia krzywdzonym przekształcają się we wrogość wobec innych.
 - Komunikacja interpersonalna – zdolność do rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć, intymność i umiejętność empatycznego słuchania innych i reagowania z szacunkiem, umiejętności rozwiązywania konfliktów oparte na negocjacjach i kompromisach, rozpoznawanie różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku oraz uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych (wykorzystanie metody komunikacji interpersonalnej „Porozumienie bez przemocy”. M. Rosenberga; asertywne wyrażanie uczuć).
 - Promocja pozytywnych standardów i wartości – tolerancja oraz szacunek wobec siebie i innych; wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, szczerść i solidność, akceptowanie osobistej odpowiedzialności za czyny, rozwijanie zdolności do szacunku, wsparcia oraz akceptacji dla uczuć, opinii, postępowania partnerki/partnera oraz innych osób, sprawiedliwość i równość w podziale praw i obowiązków w rodzinie, partnerstwo ekonomiczne.
 - Przemoc seksualna – szacunek w relacjach intymnych, rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnerkę/partnera zachowań i sytuacji związanych z seksem jako ważnej formy przemocy.
 - Przemoc wobec dzieci – wpływ przemocy domowej na psychikę i zachowanie dzieci; uświadomienie, że agresywne metody wychowawcze krzywdzą dzieci i uczą je stosowania przemocy, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, formy dyscypliny bez przemocy jako alternatywa dla agresywnego karania.
 - Przemoc wobec osób starszych i niepełnosprawnych – tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych będących często ofiarami przemocy.
 - Możliwości podejmowania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie działań terapeutycznych.

Podsumowanie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu rokrocznie napotyka trudności w zebraniu i utworzeniu grupy uczestników programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Zbyt rzadkie przypadki przymusowego kierowania sprawców przemocy do udziału w tego typu programach powodują, że liczebność grupy jest niesatysfakcjonująca dla procesu oddziaływań.

Poniższa tabela obrazuje liczbę osób, które w okresie od 2014 r. do 2020 r. przystąpiły do programu oraz liczbę osób, które program ukończyły.

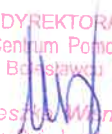
Lata	Liczba osób przystępujących do programu	Liczba osób zwolnionych z udziału w programie
2014	4	3
2015	5	2
2016	7	3
2017	10	3
2018	3	1
2019	6	1
2020	5	1

Przy czym **osoba, która ukończyła program oznacza osobę zwolnioną z udziału z programu**, co oznacza, że w ocenie trenerów uczestnik pozytywnie rokuje na zmianę swojego dotychczasowego zachowania, a także uzyskał odpowiednią frekwencję na zajęciach i spełnia łącznie poniższe warunki:

- rozumie czym jest przemoc i jakie są mechanizmy przemocy,
- posiada wiedzę na temat skutków prawnych i psychologicznych stosowania przemocy,
- przyjmuje osobistą odpowiedzialność za zachowania przemocowe wobec rodziny, posiada umiejętności w zakresie konstruktywnego radzenia sobie ze złością (uczestnik poznał bezpieczne sposoby postępowania ze złością i rozładowywania napięcia),
- przejawia empatię, poprawił relację z najbliższymi, utrzymuje abstynencję od alkoholu lub ograniczył picie, nie zażywa substancji psychoaktywnych.

W odniesieniu do trzech ostatnich lat prowadzący zwolnili z udziału w Programie tylko 3 osoby, które spełniały ww. warunki, natomiast pozostałe 11 otrzymało zalecenia kontynuacji udziału w programie. Pozostali uczestnicy nie otrzymali rekomendacji do zwolnienia z programu ze względu na zbyt rzadką frekwencję na zajęciach i niskie poczucie odpowiedzialności za stosowaną przemoc.

Sporządziła:
Sylwia Czuchajda-Chołost
Specjalista pracy socjalnej.

wz. DYREKTORA
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Bolesławcu

mgr Agnieszka Winiowska
Kierownik Działu Świadczeń i Należności